

Statsråd Ingvild Kjerkol
Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Vår ref.:

Deres ref.:

Dato:
03.02.2022

Vedr. beslutning om å videreføre nasjonalt rødt nivå i videregående skole

Kontroll- og konstitusjonskomiteen viser til svarbrevet fra statsråden 26. januar 2022 som blant annet omhandler beslutningen om innføring av rødt tiltaksnivå i videregående skole 14. desember 2021 og beslutningen om videreføring av tiltaksnivået 27. desember. Komiteen ber om å få en nærmere redegjørelse for regjeringens begrunnelse for tiltaksnivået og har følgende oppfølgingsspørsmål:

- 1) Svarbrevet av 26. januar inneholder flere henvisninger til faglige råd om ikke å innføre rødt tiltaksnivå i videregående skole, både i forkant av beslutningen om å innføre tiltaksnivået 14. desember og i forkant av beslutningen om å videreføre tiltaksnivået 27. desember. Mottok regjeringen konkrete faglige råd om innføring eller videreføring av rødt tiltaksnivå, eksempelvis fra kommuner, statsforvaltere eller andre relevante myndigheter?

I VG 31. desember 2021 er kunnskapsminister Tonje Brenna sitert på at «smittevernmessig ville gult nivå holdt, men mange mener at dette vanskelig lar seg gjøre i praksis. Dette viser at det er en svakhet i trafikklysmodellen for videregående».

I svarbrevet til komiteen legger statsråden vekt på smittevernhensyn for innføring av rødt nivå i videregående skole. Der står det på side 13 at «regjeringen vurderte at slikt tiltaksnivå (rødt nivå i videregående skole, vår anm.) var nødvendig av hensyn til smittevernet og tjenlig etter en helhetsvurdering av den samlede tiltakspakken. Regjeringen vektla at smittesituasjonen var uoversiktlig og at det var usikkerhet knyttet til hvordan situasjonen ville utvikle seg. Regjeringen la også vekt på at gult nivå er mindre effektivt for å få til tilstrekkelig avstand mellom elever for å forebygge smitte på videregående skoler, fordi elevene blandes på tvers i mange ulike fag og klasser i løpet av en skoledag.».

- 2) Var det regjeringens vurdering at innføring av gult tiltaksnivå i videregående skole ville vært tilstrekkelig av hensyn til smittevernet, men at det måtte innføres rødt tiltaksnivå fordi gult nivå ikke lot seg gjennomføre i praksis?

Når det gjelder beslutningen om videreføring av rødt tiltaksnivå i videregående skole 27. desember står det på side 13 i svarbrevet fra statsråden at Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet «anbefalte at det nasjonale tiltaksnivået for videregående skoler kunne endres fra rødt til gult nivå». Det står også at Utdanningsdirektoratet «anbefalte i sitt innspill til Hdir at barnehager og skoler måtte være åpne fra 3. januar 2022 og at tilbudet ikke burde begrenses av strenge smitteverntiltak». Videre står det at «direktoratet mente (derfor) at rødt nasjonalt nivå i videregående skole ikke kunne opprettholdes, og det er blant annet vist til at en stor andel av elevene i videregående skole er vaksinert, det er lavere smitterisiko og at alderen tilsier at det vil være mulig å holde avstand».

Anbefalingene fra Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og Utdanningsdirektoratet var dermed at rødt tiltaksnivå ikke burde opprettholdes. Likevel besluttet regjeringen etter en ny helhetsvurdering å videreføre rødt tiltaksnivå «for videregående skoler ved skolestart etter jul, slik det var forutsatt og kommunisert ved beslutningen 14. desember».

- 3) Hvilke andre anbefalinger var det regjeringen la til grunn for sin vurdering om å videreføre tiltaksnivået?
- 4) I sitt svar viser statsråden til at Helsedirektoratet var usikker på om de foreslåtte tiltakene ville være tilstrekkelige. Besluttet regjeringen strengere tiltak enn de som var anbefalt fra etatene overfor andre grupper enn elevene på videregående skole og i voksenopplæringen? Det bes i tilfelle om en oversikt over disse tiltakene.
- 5) Var tiltakene regjeringen iverksatte på noe område mindre strenge enn anbefalt fra etatene? Hva var i så fall begrunnelsen for dette?
- 6) Statsråd Kjerkol viser til at det ble fremmet ønsker om nasjonalt tiltak i de faste sektormøtene kunnskapsministeren hadde med KS, Elevorganisasjonen og lærerorganisasjonene. Det bes opplyst når disse møtene fant sted, hvem som deltok, og hvem, om noen, som konkret anbefalte rødt nivå nasjonalt i videregående opplæring i hvilket møte. Det bes på samme måte redegjort for om noen av deltakerne frarådet rødt nivå. Komiteen ber om å få oversendt eventuelle referater fra møtene.
- 7) I materialet komiteen har fått tilsendt ser det ut til at Utdanningsdirektoratet vurderer utfordringene med gult nivå i ungdomsskolen og i videregående opplæring på samme måte. Det fremkommer ikke av statsrådets svar hvorfor ungdomsskolen likevel ble satt til gult nivå, mens videregående opplæring, hvor mange av elevene nylig var vaksinert, ble satt til rødt nivå. Det bes om en nærmere begrunnelse for denne ulike behandlingen.

Komiteen viser til at statsministeren i politisk kvarter 10. januar uttalte at «Folk må vite at vi, som jeg har sagt hele tiden, ønsker ikke strenge tiltak én dag lenger enn det som er nødvendig, når vi har dem så er det fordi det er en samlet gjennomgang av hva våre dyktige fagmyndigheter forteller oss, hva vi kan analysere fra utviklingen i Sør-Afrika, Danmark, Storbritannia som ligger foran oss i løypa til å kunne ta gode avgjørelser for Norge (...)».

Med henvisning til det røde nivået i videregående skole uttalte statsministeren videre: «Jeg mener vi har fulgt faglige råd på det området».

- 8) Hvilke faglige råd var det statsministeren siktet til i sin uttalelse, og har han mottatt andre faglige råd enn de som helseministeren så langt har oversendt komiteen?

I Kongelig resolusjon av 14. desember 2021 heter det: «For Helse- og omsorgsdepartementets vurdering av hvilke covid-19-tiltak som til enhver tid er forholdsmessig og nødvendig, er vurderinger og tilrådinger fra FHI og Helsedirektoratet særlig viktige.»

Videre knyttet til departements forslag til tiltak: «Disse tiltakene bygger på vurderinger og tilrådinger fra særlig Helsedirektoratet og FHI, og er i stor grad i tråd med etatenes anbefalinger med enkelte justeringer eller tillegg. I tillegg bygger de foreslåtte forskriftsendringene på enkelte vurderinger og innspill fra enkelte departementer.»

I vurderingene som det vises til i Kongelig resolusjon av 14. desember 2021, skriver etatene at rødt nivå «må være svært godt begrunnet» (FHI), at det kreves «tungtveiende grunner» (Hdir) og at «[n]asjonale tiltak er ikke forholdsmessig i områder med lite smitte» (vedlegg fra Udir).

- 9) Ser statsråden at det i resolusjonen, eller på annen egnet måte, burde vært foretatt en konkret - og etterprøvbart - drøftelse av tiltaket opp mot de krav smittevernloven oppstiller?

Kontroll- og konstitusjonskomiteen viser avslutningsvis til oppslag i Dagbladet 29. januar 2022, hvor statsråden beklager at begrunnelsene for regjeringens smitteverntiltak ikke er tilstrekkelig offentliggjort. Statsråden viser til at begrunnelsene offentliggjøres fra 14. januar og fremover. Hun ønsker ikke å gjøre det samme med vedtakene i desember.

- 10) Komiteen ber om at alle begrunnelser og forholdsmessighetsvurderinger for alle vedtakene i desember 2021 oversendes komiteen.

Med vennlig hilsen
Kontroll- og konstitusjonskomiteen

Peter Frølich
komitéleder

